

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 13 Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á 1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu Leygardagin 27. mars 1943 Blaðið verður bílagt á posthúsinum, og kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið 17. árg.

Hesum hevur fólkaflokkurin barst ímóti:

Prisstæðgar og lönjavnung upp eftir.

Javnaðar- og sjálfstýrisbólkurin eta fram av nýggjum uppskot um við lög at seta, at pristalsstigið skal minna eitt oyra og fáa tað samtykt.

Landsnevndin verður heimilað at skoyta uppi pristæðgingarlógina um tað skuldi verið neyðugt fyri at fremja tingsins hævudsætlan við lógini íð er at veita arbeiðarastáttinum og lógløntum lønsemdir, íð veruliga samsvara prísunum.

Tað var ikki lukkulið sum fólka-flokksmenn leikaðu í ímóti pristæðgingar- og lönjavnungartilakinum, íð varð viðgjørt nú í eykatingsetuni. Teir royndu — og royndu at venda, snúva og snara hesum stórmáli soleiðis, at tað hevði bæði horn og hala og klour ímóti arbeiðarunum.

Og so er sannleikin tann, at øll teirra øði botnaði bara í tí eina: av øllum alvi at royndu at verja teir mógvandi, teir, íð hava tjent øðiligan pening av tí javna keypandi fólkinum.

Arbeiðararnir og aðrir lægtlentir kúnna nú sjálvir av teim fyri liggjandi uppskotum, íð samtykt vórðu, døma, hvørjir, íð hava tænt teirra interessum: javnaðarmenn og aðrir, íð hava verið við til tær gjørdur samtyktir ella fólkafloksmenn, íð ikki bert einki positivt uppskot hava sett fram, men av frekastu grímdum barst ímóti teim gjørdum tiltøkum.

Í teirri nú loknu eykatingsetu varð samtykt:

1) Eingir prísir skulu fara upp um prísirnar, íð vóru 15. mars.

Skuldu prísirnar á eini vøru í útlandinum vaksid so nógv, at hon ikki kann seljast her fyri 15. mars, prísir, kann prísfeiransingarráðið hoyva ein hægri prís. Men hetta hoyvi kann ikki koma í gildi fyrr enn 14. dagar, og landsnevnd og amt kúnna, aftaná at hava viðgjørt prísfeiransingarráðsins avgerð, taka prishækkingarloysi av. (Tað kann eisini hugsast at landið fyri at halda prísunum niðri tekur tapid við seluni av hesi undantaksvøru).

Prísfeiransarar, íð verða ásettir

skulu kanna allar prísir og royndu at fáa teir niður.

2) Allar lönir skulu kanna hækast upp eftir ájavnt pristalið 1. april (roknað eftir 15. mars prísunum). Tá íð tað er gjørt skulu lönirnar stædga.

3) Har íð ongar organisatiónir eru kunnar menn organisera seg eins og higartil og koma til sættis og fáa við valdgerðardómi ásett grundlönir 100 oyru um tíman pluss vanligt pristalstillegg.

4) Pristalið skal roknað út sum higartil. Skuldi prísveksturur komið upp um 5 pst., má lógin beina-vegin til viðgerð.

5) Landsnevndin er heimilað at lóggeva prislógini viðvikjandi, um tað skuldi verið neyðugt fyri at tingsins ætlan við lógini skal kunnar ganga út.

6) Til seinast, men best, varð hetta uppskot samtykt:

Uppskot
til
avgerðar.

Brotying í »Midlertidige Bestemmelser for Færøerne Nr. 63 af 15. December 1941 om Afgørelse af Uoverstemmelser i Arbejdsforhold, jfr. Ændringer Nr. 44 af 17. December 1942».

§ 5 verður skrivað soleiðis:

»at Lønninger for Arbejdere i Land paa Færøerne, saalænge det for Færøerne offentliggjorte Pristal er 165 eller derover, ikke fastsættes under de ved nærværende Bestemmelser Ikrafttræden i det paagældende Arbejdsforhold gældende Lønninger og saaledes, at Lønnen regnet fra Grundlønnen forhøjes med eet Øre pr. Time for hvert Point over 100. Og naar Pristald indtræffer, og der bliver Tale om at regulere Lønnen nedad, skal denne sænkes med eet Øre pr. Time for hvert Point, Pristallet falder, saalænge Pristallet er over 250, og kun med 0,85 Øre, naar Pristallet ligger derunder.

Lønreduktionen ophører ved Pristallet 100.

Á Føroya lættingi, 23. Marts 1943.

P. M. Dam Jacob Fr. Øregaard
Jacob Nielsen J. H. Danbjørg
Jacob E. Jacobsen Hans Nolsøe
L. Zachariassen S. P. Zachariassen.

Hetta uppskot gevur arbeiðarunum eitt óført framstig í lönviður-skiftum teirra. Við at lønin bert fer 0,85 oyru niður fyri hvørt pristalsstigið niðan fyri 250 fer arbeiðarin, um hann tá hevur arbeiði, endurbót fyri tað tíðina, tá íð hann bert fekk 0,85 oyru lønhækkan fyri hvørt stigið, íð prísirnar gingu upp.

Tá íð lönmingin bert verður 0,85 oyru um tíman pr. pristalsstigið og lønfallið stædgar við pristalið 100 verður grundlönin at koma at liggja **22,5 oyru** hægri, enn tá íð kriggið kom á okkum.

Oyggjabankin fall.

Føroyingar yvirhøvur gleddu seg til at stórmálið, stovnan av lögtings bankanum »Oyggjabankin« við einkarætti til allan valutahandil, fór at vinna sændir á tingi.

Men bara javnaðarmenn og sjálfstýrismenn á tingi greiddu atkvøðu fyri at geva bankanum henda serrætt íð er ein livstreyt fyri hann.

Soleiðis fall hetta stórmál.

So hætta fólkafloksmenn sær at taka orðið tjóðskap og nationalismu í sin munn.

Vørutilførslan.

Tey ymsu fólkafloksbladini royndu at fáa fólk at trúgva, at tað eru tær ráðandi kreftir her á landi, sum máta, hvat íð vit skulu fáa ført til landið av vørum.

Hetta er blóðskeivt!

Soleiðis sum víðurskiftini liggja fáa vit at kalla alla okkara okkara tilførslu frá Bretlandi, og tað eru Bretar, íð avgera hvat og hvussu nógv, íð vit fáa frá teimum av vørum.

Um dóðsmenninir, íð vit hava í valutamiðstæðuni, eins og vørubandilin, landsnevnd og einhvør føroyskur keypmáður royndu sjálvandi av bestu evnum at streingja á at fáa mest møgult av øllum vørum, íð okkum tørvur.

Undantikið er kortini tað mistakið, íð kreftir hiðani — við fólkafloksins signing og vønd gjørdur, tá íð fyrst í fjarrit og síðani langt rit var sent tí bretska ministerinum, har roynt var at spennu fót fyri og oyðileggja tær samráðingar, íð Knud Petersen stjóri, og P. M. Dam, lögtingsmaður, høvdu við bretska ministerið viðvikjandi økjan av vørutilførsluni til Føroya.

Prisstædg.

Ein av orsøkum til at fólka-flokksmenn ikki vilja greiða atkvøðu fyri pristædgi er tann, sum Poul Petersen segði frá á tingi, at teir eru bangnir fyri, at í fall heilsælumenn fáa minni inntøku her eftir enn teir higartil hava fingið, so bestilla teir ongar vørur til landið.

Hetta eru menninir, sum tidliga og seint rópa upp um hvussu góðir teir eru við Føroyar og við Føroya fólk. Fáa teir minni enn 200 tús. krónur í inntøku um árið, so tveita teir alt frá sær, sjálvt um so fólkid doyri í hungri.

Fólkafloksins kærleiki til Føroyar er ein lágur kærleiki.

So leingi sum Føroyar er livstrúur, og Føroya fólk er amboð hjá stórmenninum, so er einki í vegin við kærleikanum; men út yvir tað hava fólkafloksins stórmenn einki brúk fyri Føroyum ella Føroya fólk, og so er kærleikin kaldur.

Neyðar Føroya fólk, sum letur seg blinda av fólkaflokkinum.

Ahoyrari.

Hini 11 oyruni.

Í »Dagblaðnum« hava vit lisið, at landshandilin hevur tikið 11 oyru oyðvøgy fyri og av njóli.

Á tingfundi nú um dagin segði hr. Thorstein Petersen tað sama.

Tá segði Dam fylgjandi:

»So skjótt, sum eg fekk hetta at frætta, sendi eg boð eftir báðum stjórnunum fyri landshandlinum bæði tí núverandi, hr. Petersen, og tí fyrrverandi, hr. John. O. Joensen, og bað teir koma á landsnevndarfund, har eg fyrilegði teim hetta um tey 11 oyruni, og teir segdu báðir, at hetta als ikki passaði. Hr. Thorstein Petersen, sum tá eisini var á fundi, hongdi havið niður og talaði ikki eitt tað einasta orð.

Hartil svaraði Th. Petersen einki. Harra Øregaard bað so um orðið og greiddi frá, at hann sum keypmáður keypti njel frá landshandlinum fyri 74 oyru kg fraktrítt og frá øðrum heilsælumunnum fyri 82 oyru pluss frakt.

Tá íð Thorstein hoyrði hetta, rýmdi hann á dyr.

Soleiðis bera fólkafloksmenn seg at.